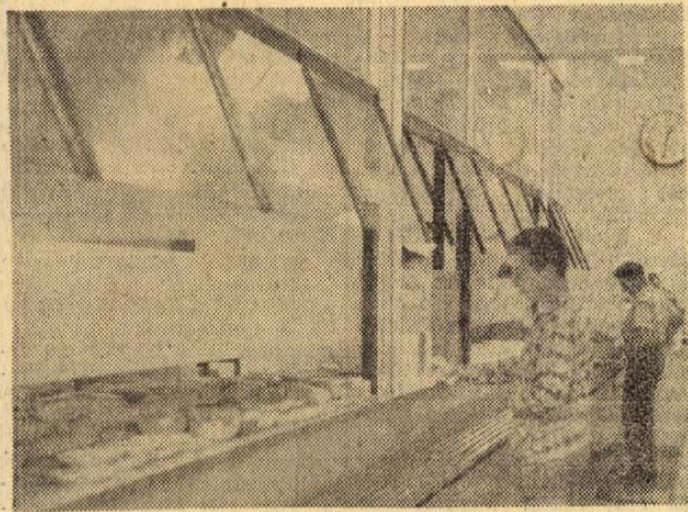

Az önkiszolgáló üzemi éttermeké a jövő

Huszonkilencezer ebéd naponta - Étlap szerinti étkeztetés

Meghatározhatatlan ízű leves, keserűre pirított zsírtalan tarhonya és két szem pörkölt. Jól ismert menü ez azokból az időkől, amikor az üzemi dolgozók ételmezése még gyermekcipőben járt. Szabó János, aki a mezési új legényszállóból leballag az étterembe és kezébe vesz egy tálcát hogy kiszolgálja magát, ezzel szemben halászlét eszik és haboskrémet hozzá. De az is lehet, hogy rántott szeletet, krumplival és akkor ehhez „elemel” a polcra egy uborkasalátát is. Azután ha evett, az edényeket tálcáslal odarakja kifelémenet a mosogató felé irányuló gumiasztalra.

Mi szemnek, szájnak ingere

Berényi Imre, aki több mint egy évtizede dolgozik a vállalatnál, még jól emlékszik azokra az időkre, amikor az „észed, nem észed” nem kapsz mást” jelszó alapján vagy megették a kifőzött ételeket az előfizetőkkel, vagy valóban a mosléba öntötték. Most szaktanácsadói minőségben van itt a szálló konyháján és figyel: hogy ízlik főztje az előfizetőknek.

Paradicsomlevest, csontlevest és hideg almalevest készítettünk ma. Van kapros tökfőzelékünk, háromféle salátánk, a tészták sorában habos krémes, almás lepény, piskótatekeres, madártej és csokoládékrém. Volt halunk, ebből halászlét, rántott és rostos sült halat készítettünk. Készleteink: kapros tökfőzelék sertés sülttel, gombás marhasült párolt rizzsel, paprikás felsől galuskával, marhapörkölt burgonyával, töltött paprika és sertésült burgonyával. A frissen sültet közl ma rántott sertészelet, sertésflecken, párizsi sertészelet és erdélyi aprópecsenye kapható.

A Mecsekvidéki Üzemi Vendéglátó Vállalatnak Pécsen ez a negyedik önkiszolgáló

rendszerű étterme. Ilyen működik már Új-Mecsekúj, Kővágószőlősen és a Hőerőműnél is. Azoknak az éttermeknek a sorában, ahol bevezették az étlap szerinti étkeztetést, a mezési szállóban lévő a harmadik. Amint a jelek mutatják, ez az étkeztetési rendszer, amire az üzemi dolgozók hosszú időn keresztül vártak, ezek az éttermeké a jövő!

Önkiszolgálás, étlap szerint

— Az önkiszolgáló, étlap szerinti étkeztető éttermekben nagyon csekély a mosléba kerülő ételmennyiség — mondja a tapasztalatok alapján Hegyes Ferenc elvtárs, a Mecsekvidéki Üzemi

Vendéglátó Vállalat nemrég kinevezett igazgatója. — Ha vendégeinknek lehetővé tesszük, hogy azt egyenek, ami ízlelőjüknek, étvágyuknak leginkább megfelel, ez érthető is.

Ezek után természetesen az a törekvés, hogy minél több éttermet alakítsanak át ily módon.

— Vannak a mezési bányászszállókhoz hasonló korszerű konyhák, tehát az a la carte-ra való áttérés lehetősége megvan. Most még gyakran előfordul, hogy a pénzügyi szakemberek kemény ellenállásba ütközünk. Az a helyzet ugyanis, hogy ezekben az éttermekben rendszerint többszörösére emelkedik az étkezők száma. Többen vesznek igénybe a vállalati étkezési hozzájárulást is, ami köztesmódúan a nyereséget terheli.

1970-ig átvészi a Mecsekvidéki Üzemi Vendéglátó Vállalat valamennyi megyei üzemi és vállalat sajátkezelésű konyháját. Ezzel lényegesen megszaporodik a munka, pedig már így is 29 000 ebédet főznek naponta és éves forgalmuk eléri a 100 millió forintot.

Bázisüzemek

— Célunk — Hegyes Ferenc igazgató mondja —, mindenütt bevezetni az étlap szerinti étkeztetést. Ahol egyelőre még nem sikerül, ott két-négyféle menü választékot biztosítunk előfizetőinknek.

Harsányi Márta

A REMEK

Valóban remekmű ez a két bútorcsoport. — Rádióasztalka mahagóni furnér borítással. Az ifjú „mester” Kis Jenő azt mondja, „parketta-berakásos”. Ezt a szakmai fogalmat csak az asztalosok ismerik. Kovács László pedig tv-asztalkát konstruált. Mindkét remekművet nemrég kiállították a kisipari szövetkezetek kiállításán és persze... sikerük volt. Kovács Laci 23, Kis Jenő 21 esztendő. Nagyon szerény, talán túlzottan is szótlan fiúk és amilyen tehetséges művelők a szakmának, annyira rossz riportalanok. Egy kicsit csodálkoznak is, meglepetőnek is, hogy „mire ez a nagy fölhajtás”, hiszen nemcsak ők ketten, hanem a többi ifjú szakmunkás is produkált ilyen mintadarabokat, mint például Bösz Ottó, Leutsch István, Lassú István, Tóth Sándor, Újvári László vagy Molnár Sándor. Ebben bizonyára igazuk is van, de azért mégis okos ötlet volt, hogy a szövetkezet ifjú mesterei a nagy-

közönség elé léptek remekműveikkel. Ismerjék meg őket, lássák meg, hogy egy bizonyos szakmai szinten túl már majdnem minden művészi tevékenységet is folytatni lehet.

— Bösz Ottó szót a tavaszon, hogy a KISZ-bizottság felkért bennünket, nevezzünk be a „Szakma ifjú mestere” címre. Ezért csináltuk.

— Saját tervek alapján?

— Igen. Mi terveztük és mi készítettük el a munkadarabokat.

— Segített-e valaki? Az öreges esetleg?

— Igen. Amikor a méretes rajzzal elkészültünk, megmutattuk Kóbor Jani bácsinak és Lukács Jánosnak.

Otthon rajzolgattak, különböző ötleteket vetettek papírra s amikor a végleges darab lassan kialakult előttük, akkor elkészítették a méretes rajzot. Ezalatt eltelt egy teljes hónap. És még három hónap, mire elkészült az asztalka.

— Elég hosszú idő... — jegyzem meg.

— Igen, de naponta csak három-négy órát tudunk ráfordítani munkaidő után itt az üzemben.

Három hónapon át tehát minden szabad órájukat itt töltötték el az üzemben.

— Hol tanulták a szakmát?

— Ötvennyolcban szabadultam Kürtös János kisiparosnál. Sokat tanultam tőle, — mondja Kovács Laci.

— En pedig itt tanultam a szövetkezetben. Jó tanítómesterünk volt különösen Bede József és Gábor Béla bácsi. Mindketten brigádfőnökök — mondja Kis Jenő.

Kovács László a rácvárosi általános iskolában elvégezte a nyolc osztályt, aztán jelentkezett lakatosnak, de nem vették fel. Mindenütt megelt a létszám. Nagyon szeretett volna „vasas” lenni, de nem sikerült. Leszerződött asztalosnak.

— Megszerette ezt a szakmát?

— Meg, persze. De azért, ha újra kezdeném, mégiscsak vasas lennék.

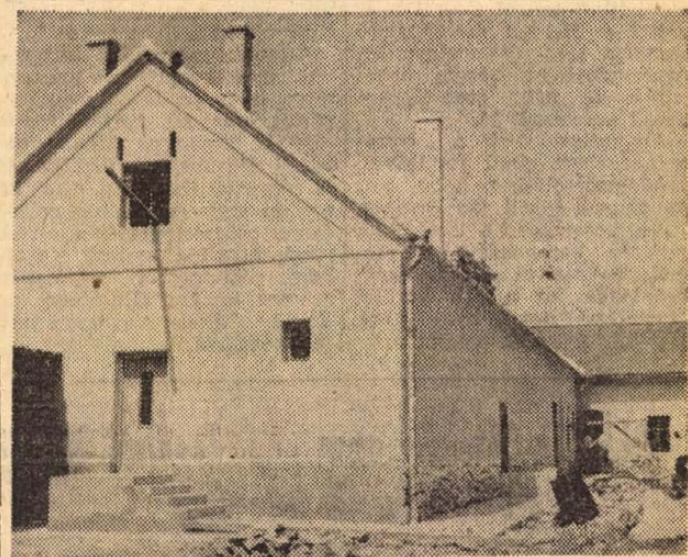
Már a falu közepén járnak az útépitők. A három és fél kilométeres út utolsó szakaszát fejezik be.

KÉTFELE értelmiségi van ma falun: 1. aki menekül; 2. aki marad és változtat. Az utóbbiak közé tartozik Somogyi Lászlóné és férje is.

Szalatnagon élnek, egy eldugott kisközségben, közel Tolna megye határához. Egy olyan faluban, amely elmaradottabb volt az átlagosnál is. Ennek a községnek nemcsak cukrászdája vagy közfürdője nem volt: itt még a kövesút, mozi, megfelelő iskola és kultúrház is hiányzott. Ezért nem meglepő, hogy a városokat járt szalatnaki fiatal nem érezte jól magát a községben, s arra gondolt, hogy a szombat esti mozi, fagyalt és tánc már a nagyobb falvakban is hétköznapi dolgok közé számíthatnak.

Valószínű így gondolkozott Somogyiné és férje is, hiszen szintén fiatalok. De mint fen-

tebb említettem, ők nem a menekülés, hanem a változtatás útját választották. És mivel az út látszott a legfontosabbnak, azzal kezdték Somogyiné, mint a falu tanácsbírája, majd a tanács kikirendeltség vezetője, a férje mint pedagógus, később iskolaigazgató, maguk mögé állították az egész falut.

Ilyen a mozi képe — kívülről. A korszerű, lejtőspadlózatú filmszínházban egy nagy színpad is helyet kapott.

A nyolcszáz egynéhány lelkes község tízezerszám végezte a társadalmi munkárait. Olyan akarással, hogy a bányászok, vasutasok egész évi szabadságukat az útépitésre áldozták.

Két év alatt a három és fél kilométeres távolságot is legyőzte az összefogás. Az 1962-ben kezdődött útépités tehát a

szek, hiszen a cukrászdát már egy éve felavatták, a mozival úgyszólván csak a szerelési munkák meg a festések maradtak hátra. A tisztasági fürdőnél már a csempézett falú kádás fürők építése is majdnem befejeződött. Egyedül a tornaterem, illetve új iskolaépület az, ahol mégcsak az alapozást sem kezdték el. Somogyiné szerint azonban az út végéig talán még a tornaterem is tető alá kerül.

Ime, hat énnire képes három év alatt a vasakat, az összefogás, meg a jó irányítás. És a harcias, bátor kiállás is. Mert hiába a társadalmi munkások tízezei, az még mindig kevés lett volna. Pénz, tehát a megye és a járás támogatása nélkül nem az út, még a mozi sem készülhetett volna el. S hogy a megye meg a járás kinyitotta a pénztárcáját, annak köszönhető, hogy Somogyiné és társai fáradhatatlanul harcoltak szűkebb pátriájuk érdekeiért. Mint Somogyiné mondotta: „Volt egy Skoda Octaviánk. Ezzel a Skoda Octaviával több ezer kilométert utaztunk az építkezések ügyében, főként komló és pécsi utak formájában. Magam sem tudom, hányszor jártunk a két városban, csak annyit tudok, hogy ha ajtót mutattak ne-

A képen: Tasnádi Aladár nyugdíjas iskolaigazgató és Somogyi Lászlóné, a tanács kikirendeltség vezetője.

vége felé jár. Am még be sem fejeződött, a fiatal házaspár már új célokat tűzött ki. Látni, hogy az útépités mennyire megmozgatta a falu lakosságát, arra gondoltak, hogy többre is futja a község erejéből. Ezért a község erejéből. Ezért a község erejéből.

VANNAK, akik azt állítják, hogy a szalatnakiak túl sokba kaptak egyszerre. Látszatra igaz. Ha nem Szalatnáról lenne szó, talán én is a pesszimista pártjára állnék. Ezzel a községgel azonban kivélt te-

nem hitt a fiatal házaspárnak, s amikor az út építésére mozgósította a falu népet, így szólt hozzájuk: „Akkor lesz itt út, ha deréki ér a szakállam!”

AMIKOR Szalatnagon jártam, Somogyiné tréfás mosolytval emlékeztette az őz pedagógust néhány évvel ezelőtti pesszimizmusára. Az idős tanító elmosolyodott, aztán botjára támaszkodva elindult a fiatalasszony mellett. Hogy ki tudja hányadszor megismétlék, amit két kezük munkájával alkottak.

M. L.

Fából faragott óra

Miltner Antal felsőmindszenti ezermester alkotása

A Baranya megyei Felsőmindszenti — található egy teljes egészében fából készített, szabályosan működő óra, amit Miltner Antal kőműves, a falu ezermestere még 22 évvel ezelőtt készített. A különös munkára akkor szánta el magát, amikor a prérászfalórát semmi képpen nem tudta megjavítani. Szét-szedte az öreg falórát és ötszörös nagyságban pontosan lemásolta és fából kiesztergályozta minden alkatrészét, a fogaskereket, az ingát, a számlapokat, a mutatókat. Egy

természetesen a szakmájában is a legjobbak közé tartozik: hat évig, mely idő alatt a Komló Állami Építőipari Vállalatnál óta hajlamos az ezermesterkedésre. Maga tervezte és faragta ki ötletes gyermekjátékait és jelenleg is alig találhat olyan elektromos vagy motoros megjavításban ne sietne a szomszédok segítségére. Műhelye a falu és vasipari szerszámok értékes arzenálja: minden újonnan megismert kőműveszámot megszerzett gazdagítására. Az ezermester kívül